
Evaluatie museumbeleid provincie Zeeland

Aanleiding: de vragen terug- en vooruitkijkend

Zeeuws Cultuurbeleid:

Bijdragen aan een aantrekkelijke provincie voor bewoners en bezoekers, nu en in de toekomst.

Zeeuws Museumbeleid:

Bijdragen aan museale infrastructuur van professionele musea met goede ontwikkelingsmogelijkheden.

2022-2024:

Provinciaal beleid themamusea.

Hoe kan het beleid kan worden aangescherpt om optimaal bij te dragen aan de gestelde doelen?

Op welke manier heeft het Museumbeleid in de periode 2022-2024 bijgedragen aan een verdere professionalisering van de Zeeuwse Themamusea?

Hoe kan het beschikbare budget voor 2025 en verder zo effectief mogelijk worden ingezet?

Beleid 2022-2024: vijf themamusea

Voor de periode 2022-2024 zijn er 5 themamusea aangewezen door de provincie

Deze themamusea ontvangen voor deze periode gezamenlijk jaarlijks 800.000 euro.

- **Industrieel Museum** 100.000 euro
 - **Watersnoodmuseum** 400.000 euro
 - **Bevrijdingsmuseum** 100.000 euro
 - **Muzeum** 200.000 euro
 - **Zeeuws Museum** 50.000 euro
- (los van het totale beschikbare bedrag, meegenomen in de IKS)

Beleid 2022-2024: vijf themamusea

De vijf themamusea zijn benoemd op basis van zes **randvoorwaarden**

1. Hoge inhoudelijke kwaliteit en invulling geven aan de intrinsieke waarde van cultuur;
2. Herkenbare bijdrage aan de prioritaire maatschappelijke opgaven van de provincie;
3. Organisaties en programma's met een provinciale of nationale uitstraling;
4. Organisaties die domein overstijgend samenwerken en zich verbinden aan externe netwerken;
5. Activiteiten die invulling geven aan een wezenlijke lacune in voorzieningen en/of activiteiten in het cultuurveld;
6. Voldoen aan de drie Codes Cultuur (governance, fair practice en culturele diversiteit).

Binnen de beleidsprioriteiten *samenwerking en publiekbereik* zijn **drie thema's** benoemd waarbinnen de themamusea zich, naast de zes randvoorwaarden, gestimuleerd worden zich te ontwikkelen.

1. Economisch (promotie en marketing),

2. Thematisch (netwerk en samenwerking)

3. Geografisch (digitalisering en hybride collecties).

Aanpak evaluatie beleid 2022-2024

Om een beeld te krijgen van de effecten van het ingezette beleid vanuit het perspectief van de verschillende stakeholders hebben we het volgende gedaan:

Aanpak evaluatie beleid 2022-2024

Op basis van de research en gevoerde gesprekken hebben we de bevindingen van de stakeholders in drie categorieën ingedeeld:

1. Bevindingen ten aanzien van het ingezette **Museaal beleid**

- *Sluit het beleid aan bij de beleidsdoelstellingen van de Provincie?*

2. Bevindingen ten aanzien van de **ontwikkelingen die door inzet op themamusea in gang zijn gezet**

- *Is de gewenste ontwikkeling in gang gezet en is er bijgedragen aan de ontwikkelvraag van de themamusea?*

3. Bevindingen ten aanzien van het **subsidie-instrumentarium**

- *Is de subsidie-systeem effectief?*

1. Bevindingen museaal beleid

Er blijkt onduidelijkheid over het selectietraject van deze vijf themamusea en het doel van de themamusea in het museaal beleid

Het beleid is diffuus, enerzijds wordt ingezet op professionalisering, anderzijds op publieksbereik

De huidige themamusea verschillen in omvang en professionaliteit. Hierdoor is het lastig de musea onderling te vergelijken

De flankerende instellingen spelen een belangrijke rol in het museaal beleid. Erfgoed Zeeland wordt gewaardeerd als een belangrijke partner waar het gaat om ondersteuning van met name de kleinere musea

Veel musea zijn in hoge mate afhankelijk van vrijwilligers, dat maakt dat de musea lokaal over een groot draagvlak beschikken maar tegelijkertijd kwetsbaar zijn. Het is van belang dat het museaal beleid hier (meer) aandacht aan geeft

Men is enthousiast over de Cultuurbus die door de provincie wordt bekostigd. Deze wordt echter overvraagd, meer inzet op vervoer vanuit de provincie zou goed zijn

Er zijn musea die als themamuseum zouden willen worden aangemerkt. Onduidelijk voor hen is waarom zij niet meegenomen zijn in het beleid voor themamusea

Bepaalde Zeeuwse thema's zoals de visserij of moderne kunst worden gemist in de huidige beleid voor themamusea

2. Bevindingen ontwikkeling themamusea

Alle themamusea hebben een duidelijke ontwikkeling doorgemaakt die is ingezet door de subsidie

Deze ontwikkeling verschilt per museum. Een aantal musea heeft geïnvesteerd in tentoonstellingsbeleid of educatie, andere musea in onderzoek

Het feit dat er subsidie beschikbaar is gesteld voor themamusea wordt door de musea als positief ervaren

De term “Themamuseum” geeft een extra waardering aan voor het museum en de collectie en wordt gezien als een kwaliteitskeurmerk, ook door musea die geen themamuseum zijn

De onderlinge samenwerking tussen themamusea en andere musea en instellingen is in de afgelopen jaren versterkt, men weet elkaar te vinden en trekt waar nodig samen op

Er is veel samenwerking tussen de themamusea en de flankerende instellingen, bijvoorbeeld op het gebied van educatie en digitalisering.

Alle themamusea zijn met het educatieprogramma aangesloten op “Reizen in de tijd” en zijn daar enthousiast over.

De mate van betrokkenheid van de gemeenten bij de themamusea loopt uiteen en is in het algemeen niet heel groot

3. Bevindingen subsidie-instrumentarium

De themamusea ontvangen nu projectsubsidie. De meningen hierover lopen uiteen.

Een aantal musea zegt behoefte te hebben aan structurele subsidie. Met het oog op het doel van professionalisering is het van belang dat mensen voor langere tijd kunnen worden aangesteld. Dat is met projectsubsidie niet mogelijk.

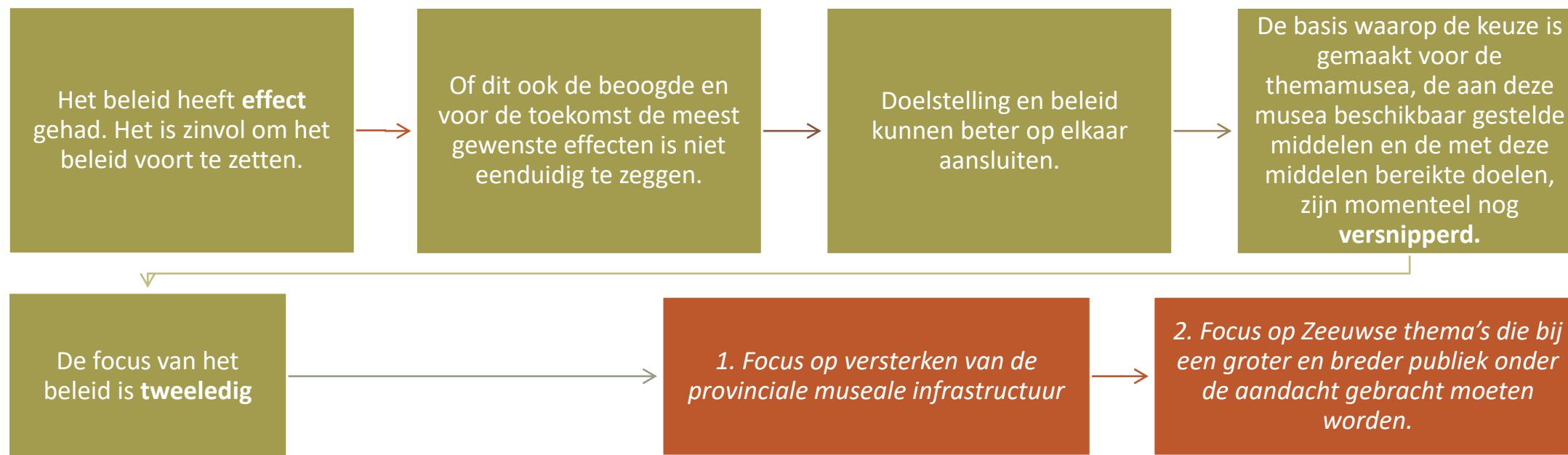
Een ander geluid is dat juist projectsubsidie wordt gewaardeerd, zodat extern tijdelijk aanvullende expertise kan worden ingehuurd om deze vervolgens over te dragen aan de vaste staf.

De ratio achter de verdeling van de subsidiebedragen is niet voor alle partijen duidelijk. In sommige gevallen sluit het subsidiebedrag mooi aan bij de ambities die er al waren, in andere gevallen was er sprake van onduidelijkheid over doel en herkomst van de subsidie.

De aanvullende subsidie schept bij iedereen verwachtingen en creëert ambities die er eerder mogelijk niet waren.

Uitkomst evaluatie beleid 2022-2024: vier hoofd-bevindingen (conclusies)

Op basis van bevindingen kunnen we het volgende concluderen:

Uitkomst evaluatie beleid 2022-2024: Terug naar de eerste vraag

Op welke manier heeft het Museumbeleid in de periode 2022-2024 bijgedragen aan een verdere professionalisering van de Zeeuwse Themamusea, afgezet tegen:

1. de beleidsdoelstellingen van Provincie Zeeland
2. de ontwikkelingsvraag van de Zeeuwse Themamusea
3. de effectiviteit van de huidige subsidie systematiek

Antwoord op basis van bevindingen:

1. Het beleid heeft deels bijgedragen aan professionalisering
2. Het beleid heeft deels bijgedragen aan de ontwikkelingsvraag van de Zeeuwse Themamusea
3. De subsidie systematiek is deels effectief, maar sluit niet volledig aan bij de beleidsdoelstellingen.

Uitkomst evaluatie beleid 2022-2024: subsidiesystematiek vs doelstellingen

Ten aanzien van de tweeledige beleidsdoelstellingen en de subsidiesystematiek valt het volgende op:

Enerzijds wordt er gesproken over het versterken van de provinciale museale infrastructuur. Hetgeen vraagt om **structurele aanpak** en een heldere visie op die infrastructuur. Waarbij ook de tweedelijns ondersteuningsorganisatie een rol heeft (bv mbt vrijwilligersbeleid). De blik is gericht op de infrastructuur en de werking daarvan.

Anderzijds wordt er gesproken over publiek en samenwerking, over Zeeuwse thema's die bij een groter en breder publiek onder de aandacht gebracht moeten worden. Hetgeen vraagt om een **thematische aanpak**, waarbij op **incidentele basis** projecten kunnen worden ontwikkeld die samenwerkingen of het publiekbereik van een impuls voorzien. De blik is gericht op inhoudelijke thema's en de beleving daarvan.

Vooruitkijkend naar 2025 en verder twee richtingen – drie scenario's

Op basis van de bevindingen kunnen we concluderen dat beleid en de daaruit voortvloeiende subsidieregeling nog verder kunnen worden aangescherpt door een van beide focuspunten te kiezen, of door voor beide focuspunten een apart passend beleid te voeren. Daaruit komen drie mogelijk scenario's voort:

1. Behoud status quo. Zet huidige regeling voort en breng focus aan

2. Duaal beleid. Behoud beide focuspunten en ontwerp een structurele en een incidentele regeling

3. Begin opnieuw. Met een regeling voor incidentele aanvragen waar alle Zeeuwse musea op kunnen inschrijven

Drie scenario's voor de toekomst

1. Behoud van status quo (focus verschuift naar professionalisering en infrastructuur)

Het gereserveerde budget wordt op gelijke wijze verdeeld de komende jaren, maar de voorwaarden worden aangepast. De initieel genoemde doelstelling rond samenwerking en publieksbereik wordt losgelaten.

Voordeel: voortbouwen, inzet en effecten professionalisering worden voortgezet, opgedane ervaring wordt meegenomen in de komende vier jaar.

Nadeel: er wordt niet verder ingezet op beleving van thema's en publieksverbreding van de musea. De vraag blijft waarom sommige musea niet eveneens als themamusea worden aangemerkt.

Drie scenario's voor de toekomst

2. Duaal beleid (infrastructuur versus programma)

Het gereserveerde budget wordt in tweeën gedeeld. Een deel structureel en een deel incidenteel. Dit scenario maakt onderscheid tussen themamusea en themaprojecten.

Voordeel: helder onderscheid in doelstellingen en bijpassende subsidiesystematiek, alle musea kunnen aanspraak maken op incidentele middelen, de gewenste structurele versterking van de infrastructuur wordt bewerkstelligd. Heldere criteria voor de themamusea zijn noodzakelijk om onduidelijkheid over verwachtingen te voorkomen

Nadeel: meer versnipperd budget, de musea die nu themamuseum zijn en straks niet meer zullen teleurgesteld zijn.

Drie scenario's voor de toekomst

3. Begin opnieuw (projectsubsidie voor projecten die positief bijdragen aan de beleidsprioriteiten)

Het gereserveerde budget wordt behouden maar er komt een nieuwe, projectmatige invulling.

Voordeel: helder, eerlijk en uitlegbaar subsidiebeleid gericht op inhoudelijke thema's. Er zal samenwerking ontstaan en de beoogde Zeeuwse thema's zullen in de projecten naar voren komen.

Nadeel: huidige themamusea zullen teleurgesteld zijn en een aantal zal stevig moeten inleveren. Effecten van gedane investeringen komen mogelijk tot stilstand. Dit scenario draagt minder bij aan de doelstelling van versterken en professionaliseren van de provinciale museale infrastructuur.